

2023-12-13

Vårt diarienummer
KR 2023/0014

Gransknings PM

Grundläggande granskning

Valnämnden

December 2023

Postadress

Norrköpings kommun
Revisionskontoret
601 81 Norrköping

Besöksadress

Dalsgatan 14

Telefon

011-15 17 99

E-post

revisionskontoret@norrkoping.se

Internet

www.norrkoping.se/revision

Granskning av valnämnden

Vi vill inledningsvis lyfta fram i denna PM att den är skriven i form av en avvikelserapportering. Det pågår och görs ett kontinuerligt arbete i riktning mot att förbättra och utveckla nämndens arbete vilket inte synliggörs här. Arbetet sker i en kontext mot en alltmer omfattande lagstiftning och normering.

Denna granskning ingår som en del i revisorernas grundläggande granskning av valnämnden. Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ändamålsenlig och tillfredsställande?
- Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin tillfredsställande?
- Har nämnden en tillräcklig intern kontroll?

Den metod som granskningen baseras på är systematiska dokumentstudier samt intervjuer. Denna PM är sakgranskad av de som intervjuats och kvalitetssäkrad vid revisionskontoret.

De bedömningsgrunder som har bildat underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar bygger på gällande lagstiftning och kommunfullmäktiges beslut.

I granskningen har följande revisionskriterier används:

- Lagstiftning (kommunallag, förvaltningslag m.fl).
- Fullmäktiges mål (Budget 2023), KS 2021/1089
- Reglemente för Norrköpings kommuns nämnder, KS 2022/0636
- Riktlinje för styrmodellen i Norrköpings kommun, KS 2022/1014
- Nämndens årliga arbete med uppdragsplan, KS 2020/1174
- Riktlinjen för intern styrning och kontroll, KS 2019/0608
- Attestreglemente, KS 2019/1492
- Riktlinje för ekonomistyrning, KS 2015/0144

Sammanfattning

Granskningsområde	Bedömning	Kommentar
Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ändamålsenlig och tillfredsställande?		Vår bedömning är att nämnden har en delvis tillfredsställande ledning och styrning av verksamheten inom de områden vi granskat.
Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin tillfredsställande?		Vår bedömning är att nämnden har en i huvudsak tillfredsställande ledning, styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin inom de områden vi granskat.
Har nämndens en tillräcklig intern kontroll?		Vår bedömning är att nämnden har en delvis tillräcklig ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden vi granskat.

Samlad bedömning

Nämndens verksamhet bedöms ha skett på ett delvis ändamålsenligt sätt samt med en delvis tillräcklig intern kontroll. Nämndens verksamhet bedöms ha skett på ett från ekonomisk synpunkt i huvudsak tillfredsställande sätt.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Att utveckla samtliga processer som berör nämndens följsamhet till kommunens styrmodell, kopplat till uppdragsplan, budget och intern kontroll.

Bedömningskriterium Grön	Nämnden/styrelsen har en tillfredsställande/tillräcklig ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden vi granskat.
Bedömningskriterium Gul	Nämnden/styrelsen har en i huvudsak tillfredsställande/tillräcklig ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden vi granskat.
Bedömningskriterium Orange	Nämnden/styrelsen har en delvis tillfredsställande/tillräcklig ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden vi granskat.
Bedömningskriterium Röd	Nämnden/styrelsen har inte en tillfredsställande/tillräcklig ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden som vi granskat.

1. Granskningsiakttagelser: Basfrågor

	Bedömning	Iakttagelser
Har nämnden fastställt en uppdragsplan som följer styrmodellen?	2	Uppdragsplanen tas vanemässigt fram av kontoret och presenteras för nämnden att fastställa. Nämnden är i begränsad omfattning engagerad i framtagandet av uppdragsplanen. Nämnden rekommenderas att ta starkare hänsyn till kommunens riktlinje kring nämndernas årliga arbete med uppdragsplaner, vilken anger att uppdragsplanen bereds av hela nämnden eller en arbetsgrupp av ledamöter. Nämnden anger i uppdragsplanen de ekonomiska förutsättningarna som samspelar med uppdragsplanen mål/uppdrag, men granskningen visar att budgeten tas fram av kontoret och presenteras för nämnden att endast fastställa. Nämnden är i begränsad omfattning engagerad i budgetprocessen eller internbudgetens fördelning.
Har nämnden fastställt uppföljningsbara mål kopplade till kommunfullmäktiges mål?	3	Nämndens mål/uppdrag saknar koppling till kommunfullmäktiges övergripande mål. De mål/uppdrag som finns i uppdragsplanen saknar även mätbara indikatorer för måluppfyllelse. Emellertid bedöms de uppdrag som anges vara uppföljningsbara genom den information som beskriver utvecklingen av uppdragen snarare än mäter den. Nämnden rekommenderas att se över möjligheten att uttrycka sina kvalitativa mål/uppdrag i uppföljningsbara termer med stöd av resultatindikatorer.
Nämndens äskade budget och internbudgetens fördelning samspelar och tar hänsyn till uppdragsplanens fastställda mål och uppdrag?	4	Arbetet med äskande och internbudget har skett i enlighet med kommunens riktlinjer. Budgeten bedöms vara anpassad efter de nämndspecifika mål/uppdrag som återfinns i uppdragsplanen.
Har nämnden antagit och följt upp en investeringsplan/budget?	4	Nämnden har inte några investeringar.

2. Granskningsiakttagelser: Uppföljning, styrning och kontroll

	Bedömning	Iakttagelser
Har nämnden följt upp uppdragsplanen och vidtas åtgärder?	2	Uppdragsplanen följs upp endast efter årets slut vilket omöjliggör att vidta åtgärder vid eventuella avvikelser under innevarande år. Vid granskningstillfället finns tillgång till uppföljning av 2022 års uppdragsplan. Från denna uppföljning går att utläsa att nämndens uppdrag är genomförda och hur insatserna har fungerat i praktiken samt vilken effekt som de har gett. Baserat på dessa resultat har nämnden sedan utvecklat arbetet kring genomförandet av val, vilket anges i 2023 års uppdragsplan. Vi rekommenderar nämnden att följa upp uppdragsplanen minst två gånger per år för att i tid identifiera eventuell bristande måluppfyllelse av nämndens mål/uppdrag vid årets slut.
Är nämndens uppföljning av ekonomin tillräcklig och ändamålsenlig?	4	Nämnden sammanträder endast ett fåtal gånger under ett icke-valår, och får då via rapporter (delegationsbeslut) från ordföranden en samlad ekonomisk uppföljning vid dessa sammanträden. Nämnden får stöd från ekonomi- och styrningsavdelningen för redovisning av ekonomin. De ekonomiska rapporterna innehåller ekonomiskt resultat och prognos, orsaker vid eventuella avvikelser, och åtgärder om så krävs. Nämnden har inte under året haft några avvikelser och därmed har beslut om åtgärder inte varit nödvändigt.
Har internkontrollplanen för året följts upp och vidtas åtgärder?	4	Internkontrollplanen följs upp två gånger per år. Nämnden fastställde vid sitt sammanträde 2023-08-31 uppföljning av internkontrollplan för första halvåret 2023. Den andra uppföljningen vid årets slut. Då inga avvikelser är noterade i uppföljningsrapporten vid den första uppföljningen har det inte funnits behov hos nämnden att fatta beslut om korrigerande åtgärder.
Finns en aktuell förteckning över attestanter och tillämpas den ?	1	Granskingen visar att attester sker digitalt i webfocus och att kanslichefen har beslutsattest och att kansliets personal har granskningsattest. Ordföranden hålls uppdaterad vid inköp. Från granskingen går inte att utläsa om det sker en regelmässig kontroll av att attestrutinerna följs. Detta bör kontrolleras av en internkontrollplan eller på annat sätt inom den interna kontrollen. Det framgår heller inte från granskingen om det finns en rutin för att säkerställa korrekta förteckningar och uppdatering i system.
Finns en fungerande kommunikation om styrning och kontroll mellan nämnden och verksamheten?	3	Granskingen visar ett begränsat engagemang från nämnden vid framtagandet av centrala styrdokument som uppdragsplan, internkontrollplan och budget. Nämnden rekommenderas att skapa rutiner för en tätare kommunikation med verksamheten och bli mer involverad i processen att ta fram dessa styrande dokument.
Har nämnden fått årsprognos om måluppfyllelse om verksamheten	1	Nämnden följer upp uppdragsplanens mål/uppdrag endast vid helår. Prognos på halvår ges därför inte. Nämnden rekommenderas att följa upp uppdragsplanen mål även vid halvår för att kunna följa målens förväntade utveckling över hela verksamhetsåret.
Säkerställer nämnden roller, ansvar och befogenheter i nämndens verksamheter?	3	Nämnden har inte egen anställd personal utan använder sig av kommunstyrelsens kansli för stöd i frågor om uppdragsplan, intern kontroll, och budgetfrågor samt annan allmän administration. Det är få personal involverad i nämndens verksamhet och granskingen visar att det finns en upplevd tydlighet i roller och ansvar mellan nämnd och verksamhet.

3. Granskningsiakttagelser: Riskanalys och hantering av risker

	Bedömning	Iakttagelser
Har nämnden genomfört en riskanalys över oönskade situationer kopplade till verksamhetens mål, uppdrag, lagar, resurser/ekonomi, processer och rutiner?	2	Granskningen visar att det främst är nämndens tjänstepersoner som har tagit fram ett förslag till riskanalys och internkontrollplan för valnämnden 2023, som sedan nämnden har fattat beslut om. Nämnden är endast i begränsad omfattning delaktig i processen. I den riskanalys som finns saknas kontrollåtgärder, värdering och prioritering av risker. De risker som återfinns i själva internkontrollplanen saknar i stor utsträckning koppling till riskanalysen. Riskanalysen bedöms vara otillräcklig och nämnden rekommenderas att stärka följsamheten till kommunens riktlinje för intern styrning och kontroll. I samband med val upprättar nämnden en mer detaljerad riskanalys med risker och kontrollåtgärder kopplat mot genomförande av valet.
Har nämnden tagit ställning till hantering av risker i sin riskanalys?	1	Från nämndens riskanalys framgår "Faktorer som kan generera risker" kopplat till de verksamhetsdelar som återfinns i uppdragen. Riskanalysen visar på så sätt att nämnden har inventerat och identifierat risker. Enligt kommunens riktlinje för intern styrning och kontroll ska nämnden även värdera och prioritera riskerna, samt beskriva hur riskerna ska hanteras med olika typer av kontrollåtgärder som utgör de konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller i vissa fall eliminera riskerna. Granskningen visar att samtliga av dessa delar av riskanalysen saknas. Nämnden rekommenderas att stärka följsamheten till kommunens riktlinje för intern styrning och kontroll.
Bedömer vi att nämndens internkontroll fångar upp nämndens väsentliga riskområden?	2	Riskanalysen fångar upp viktiga aspekter av nämndens verksamhet. Dock är bedömningen att nämnden behöver göra ett helhetsgrepp kring intern styrning och kontroll med utgångspunkt i kommunens riktlinje då riskanalysen inte är fullständig och kopplingen mellan internkontrollplan och riskanalys är otydlig.

Bilaga 1 Definitioner

Enligt kommunallagen ska revisorerna bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Enligt god revisionsed innebär detta att:

- verksamhetens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten,
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser,
- styrelsen och nämnden har en styrning och uppföljning mot mål och beslut,
- verksamheten bedrivs med god ekonomisk hushållning utifrån fullmäktiges beslut.

Enligt kommunallagen ska revisorerna även bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig. Enligt god revisionsed innebär det att det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner, som på en rimlig nivå säkerställer att:

- verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv,
- informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

I vår granskning bedöms ovanstående med hjälp av följande bedömningskriterier, som återfinns och uttolkas i Skyrevs¹ vägledning². Det är viktigt att i sammanhanget poängtera att bedömningen gäller utifrån det aktuella året och granskningen, den kan därför variera mellan åren.

Bedömningskriterier

När granskningen inte visar på några väsentliga brister upplyser sakkunnig om detta i rapporten. De kommentarer vi ger är av sådan karaktär att de ska ses som ett stöd i nämndens ordinarie förbättringsarbete och följande skrivning används:

- Vår bedömning är att nämnden/styrelsen har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden vi granskat.

När granskningen däremot visar på vissa förbättringsområden och avvikelser av den karaktären att det finns frågetecken av mindre allvarlig art är rekommendationerna till för kvalitetsförbättring. Följande skrivning används:

- Vår bedömning är att nämnden/styrelsen i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden vi granskat.

När granskningen visar på mer brister och avvikelser som behöver åtgärdas eftersom det påverkar nämndens styrning och intern kontroll negativt är rekommendationerna vägledande. Nämnden behöver därför uppmärksamma och korrigera dessa brister så att de inte förvärras eller kvarstår. Följande skrivning används:

- Vår bedömning är att nämnden/styrelsen delvis har en tillfredsställande ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden vi granskat.

När granskningen visar på allvarliga brister med en stor påverkan på nämndens förmåga att uppnå en god styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten behöver dessa korrigeras. Om bristen inte korrigeras utan kvarstår kan det få stora konsekvenser för nämndens arbete. Följande skrivning används:

- Vår bedömning är att nämnden/styrelsen inte har en tillfredsställande ledning och styrning samt intern kontroll inom de områden som vi granskat. Nämnden/styrelsen behöver därför åtgärda och korrigera följande brister...

¹ Skyrev är yrkesförening för sakkunniga revisorer, de utarbetar normerande revisionsmetoder för sakkunniga. www.skyrev.se

² Vägledning nr 6, Vägledning grundläggande granskning 2022.